

Branko Puhek

TAMO GDJE TUGA SPAVA

DRAMA

LICA:

Iva, imućni seljak

Kata, njegova žena

Jelica, njihova kći

Tena, Jeličina druga (prijateljica)

1.

Malo, tiho, slavonsko selo, okruženo stoljetnom hrastovom šumom, razigranim potocima, plodnim poljima. Između drvenih, sirotinjskih kućica, vodi stari, prašnjavi put, pravo do centra koji čine stara, oronula crkvice, mesingano zvono na hrastovim stupovima, trgovina i dva mala sokaka, u jednom od njih seoska birtija. Na kraju drugog sokaka, u daljini, ugledat ćeš poveliku, bijelu kuću s plavim prozorskim ukrasima, velikom kolskom kapijom i malim ulaznim hodnikom-gankom. Pred kućom stara lipa, čiju krošnju dijele pepeljaste grlice. U dvorištu kuće, ograđenom grabovom ogradom-plotom, velika štala s dva ulaza, jedan za stoku, a drugi za konje. Iza štale svinjac. U sredini bunar, đeram, dva pojila za stoku i konje. Sve ih zagrlio veliki, stari dud, kao da ih brani od sunca. S druge strane, prema kući, velika šupa za kola, opremu, alat, uz nju ambar za žito. Tik uz kuću mala drvena pojata za brašno, sol, jaja, mlijeko.

Odmah se vidi da kuća nije sirotinjska. Naprotiv, tu živi najbogatija seoska familija, po selu zvana „Šokčevići“....gazda Iva, njegova žena Kata i kći Jelica...jedinica....Odavno ih nema, ali je ostala priča o čudnoj sudbini...istinita...taknula me u dušu, srce. Stoga ju dijelim s vama, otimam zaboravu...A bilo je ovako:

Seoska soba (Izvana se čuju kokoši, rzanje konja, galama, ženski glas. Na vratima se pojavljuje žena, snaša, odmah se vidi da je ljuta.)

KATA (okrenuta dvorištu, viče): Kako si to napravila, sram te bilo, bezobraznice. Jel čuješ što ti govorim? Marš tamo i napravi kako ti kažem (ulazi u sobu). Proklete sluge, stoka (sebi govori). Ona će meni dobacivat, uhhh, otirat ću ja tebe paš bit željna i kruva. (čuje se njiska konja, Kata prilazi prozoru) Iva, Ivaaa, jesi gluv, ma ulazi u kuću, ostavi na miru te konje. Bože moj. pa šta je to danas (zatvara prozor vidno ljuta, u sobu utrčava mlada, nasmijana djevojka, razigrana, za njom ulazi stariji muškarac, nasmijan.)

JELICA (veselo prilazi majci): Evo nas mamo, tu smo, ne brini, malo sam jašila Zeku, kobilu. Kako je lipo.

IVA (*govori Ani*): Jesi vidla kako je to? Moraš bit oprezna i jašit samo Zeku, ona je pitoma, krotka. Nemoj da ti pane na pamet jašit Vranca...divlji je, lud, neposlušan.

JELICA: A zašto ga onda dado ti jašiš, zar se ne bojiš?

2.

IVA: Na mene je naviko, zna da me mora trpit, nikog drugog. Zato me poslušaj (*prilazi Kati*). Kato, lipotice moja, sunce moje, zašto se jidiš, galamiš na sluge?

KATA: Kako da se ne nerviram kad su bezobrazni, ne slušaju nikog, nikog se ne boje...

IVA: Neka tako, Kato. Ma dobri su oni, rade, šute, trude se kol'ko mogu. Znaš da ni njima ni lako, moramo i' razumit.

KATA: Eto zašto su tak'i, ti si i' razmazio, popuštaš im previše, ko da nisi gazda...

JELICA: Mamo...

KATA (*brzo se okreće Jelici*): Ti da šutiš, u ništ se ne razumiš, i tebe je raspustio. (*Dalje govori Ivi.*) Vidiš Iva, ništa tu ne valja, ajmo lipo sve to prodat, pa u grad, a i Jelici bi bilo bolje, mogli bi joj nać' kakog gospodina.

JELICA: Mamo, mamo moja mila, šta to govoriš?! Kakav grad, pa nama je tu na selu najbolje, tu je naše misto, naš život, pa šta bi ja bez zemlje, bez Zeke, Zelenka, Vranca.

KATA: Opet ona, oš ušutit više, kad ja govorim s ocem.

IVA: Neka galamit na dite. Neka tako govorit s njom. Dobro ona kaže, u pravu je. Jesam ti kazo da to ne dolazi u obzir. Kaki grad, kaka prodaja?! Dok sam ja živ nigdi se ne ide odavle, i kvit.

JELICA (*dotrči do Ive*): Jojjj dado, sad mi je spo kamen sa srca .

KATA (*podrugljivo*): Podržavaš dite, sluge si raspustio, niko te se ne boji, kaki si ti gazda?! Lipo ti govorim, ajmo prodat, a ti sam' po svom, zemlja pa zemlja, ko da ništ drugo ne postoji. Najbolje da iziđem u avliju, da sve to ne gledam. (*Izlazi napolje, galami na sluge*)

JELICA: (*govori Ivi*) Zašto je mama taka, samo galami po kući, vrišti, sve bi prodala i ošla u grad.

3.

IVA: Teško je to objasniti, dite moje, sam Bog zna zašto je taka, a mi to moramo privatiti. (*Okreće se raspelu, krsti, Jelica odlazi prema prozoru.*)

JELICA: Evo Tene, moje druge, da nas positi. (*Otvora prozor.*) Uđi, Teno. (*Okreće se prema vratima kroz koja ulazi djevojka, djevojke se pozdravljaju, ljube*). Kako mi drago da si svratila.

TENA: Faljen Isus, čika Iva. .

IVA: Na vike, dite. (*Prilazi i ljubi ju u čelo.*) Kako si nas obradovala, kako su roditelji, jesu li zdravi?

TENA: Jesu, jesu. I pozdravljaju vas.

IVA: Baš mi drago. Ajd, vas dvi sidite i divanite, a ja odo prigledat vranca. (*Odlazi.*)

JELICA (*vodi Tenu do stola*): De sidi, Teno, da malo divanimo, nisi mi bila dugo. Oš' probat kolače?

TENA: Neću, drugo, fala. Nisam ti mogla doć' od silnog posla, dado priprema žetvu, a znaš i sama kolki je to poso. Sad baš skuplja mobu.

JELICA: Joj tako je i kod nas, posla priko glave, ne znaš čeg da se prvo uvatiš. Nego, kaži mi, (*odlazi do prozora i oprezno pogledava*) Jesi li vidila Stipu, šta on radi? Samo tiše, da mama ne čuje, jer sam inače izgorila.

TENA: Zato sam i došla, da ti velim šta je kazo. Sreli smo se jučer ispred dućana. Joj, Jelo, kako je zgodan, crn, raščupan, šteta što je siromašan. I kaže mi: Teno, ajd otiđi kod Jelice pa joj poruči da je sutra igranka prid crkvom, nek' dođe, ja ću ju čekat...Kad me pogledo nim garavim očima, zavrtilo mi se u glavi.

4.

JELICA: Dobro kažeš, Teno, baš je lip, ko slika. Moram se nekako iskrast od mame, 'oće ona da mi nađe momka u gradu, da budem gospođa...sva srića da

dado ni za to. Ako ga vidiš kaži mu da ću doć, samo nek ne govori nikom. (*Na vratima se pojavljuje Kata.*)

KATA: O, došli nam gosti, a ja nemam pojma o tom. Vidi ti nju kako je lipa....

TENA (*ustaje*): Faljen Isus, kuma Kato, kako ste?

KATA: Dobro je, dobro, ajd, sidi da te malo vidim, da prodivanimo. Oš' kolača il' sok od bazge?

TENA: Ne bi ništ', fala, moram ubrzo poć, čeka me dado.

KATA: Ja sam nješta ožednila, ajd, Jelice donesi nam friške vode iz bunara.

JELICA: Odmah, mamu, idem.

KATA (*govori Teni*): Ded ti meni kaži, pošteno. Čujem u selu da se Jelica uvatila s nim jadnikom, siromakom, nim Stipom, je l' to istina? Reci mi istinu, jer ako je, onda moram sve napraviti da ih razvadim. Ne mogu dozvoliti da najbogatija cura u selu uzme najvećeg siromaka, golju i beskućnika.

TENA: Ne znam vam ja o tom ništ', stvarno. Radim u kući i slabo izlazim, a Jelicu nisam dugo vid'la.... Nemojte tako kumo, ni on loš, tako je lip, naočit, a i vridan je...ma svaka bi ga cura tila imat.

KATA: Ludo dite, šta to govoriš?! Kom treba taki siromak.... eto im ga...nek ga uzmu, uzmi ga i ti...

TENA (*sjetno*): Eh! Kad bi on samo tio... (*Ulazi Jelica s vodom.*)

JELICA: Evo voda mamu, oš' i ti čašu Teno ?

TENA (*ustaje*): Ne bi, moram poć, znaš da me dado čeka. (*Govori Kati.*) Kupimo mobu za žetvu. Zbogom.

KATA: Zbogom, dite. Pozdravi dadu i mamu. Jelice isprati Tenu. (*Jelica i Tena izlaze.*)

5.

KATA (*sprema stol*): Nješta ta mala laže, ne virujem da ništ' ni čula. Već ću ja saznati o čem se tu radi. (*Ulazi Iva.*)

IVA: Kato, idem u polje pogledati žito, a ti kaži Jelici nek se pobrine da konji imaju frišku vodu...dolazim na večeru.

KATA: Konji, konji, samo konji.... ode i ja u selo, za poslom.

(Odlaze iz sobe, mrak.)

(Mrak, u sobu ulazi Kata, pali lampu, sjeda za stol, ljuta.)

KATA *(sipa si rakiju)*: Znala sam ja, znala, sve sam čula. Kako me samo privarila. Joj meni jadnoj, zar taka cura, lipa, bogata, da se uvati s nim siromakom, a mogla da bira, šumara, lugara, bilježnika, gospodina, svi smo mogli otić u grad, bit gospoda. A ona? Uvatila se golje, aaa, neš ti meni to radit, prikini' ću ja to! *(Ustaje, donosi večeru.)* A i naj njen otac, sve joj pušća, ma kog je to dobrota obogatila? Kog? *(U sobu ulazi Tena, Kata sve ostavlja i prilazi joj.)*

TENA: Faljen Isus, kumo.

KATA: Jojjj, Teno, dobro si došla. Ajde, dođi, sidi dok smo same, da te pitam. *(Sjedaju za stol.)*

TENA: Pitajte, kumo.

KATA *(umiljato)*: Teno, dite moje, pa kako si me mogla nako privarit, za Stipu i Jelicu. Ja ti virovala, a ti tako.

TENA *(neugodno joj)*: Kumo moja....

KATA: Neka Teno, sve sam čula u selu, ne moraš više lagat, al ja se ne ljutim. Znam da čuvaš Jelicu, pa druge ste. Kažu da se taj Stipa dopada mojoj Jelici, da je luda za njim, a bogme i on za njom.... Samo, ne znaju da ja to neću nikad dozvolit. Ne može najveća sirotinja u selu dobit najbogatiju divojku. Ne!

TENA: Nemojte tako, kumo. Jest da je sirotinja, da nema ništ, al je dobar, vridan, lip. Pa nema cure u selu koja ga ne bi tila, svima se dopada.

6.

KATA: Da, da, Teno. I to sam čula. Al' čula sam i da se tebi jako dopada, da bi ga tila, samo šta se on uvatio moje Jelice. Jesam u pravu? Reci kumi, ne boj se.

TENA *(duboko uzdahne)*: Da, da, u pravu ste. Al ja sam morala sakrit Jelicu, kako bi odala najbolju drugu, ko sestre smo.... Istina je i da mi se on dopada, jako, al on je izabro Jelicu i ja tu ne mogu ništ. A bila bi sritna da je drukčije. Oprostite mi, kumo. *(Diže se sa stolice.)*

KATA (*umiljato*): Sidi, dite, već sam ti rekla da se ne ljutim. Znaš, Teno, moraš mi pomoći da rasparimo Jelicu i Stipu.

TENA (*diže se naglo*): Kumo! Šta to divanite? Jeste pri pameti? Nikada! Nikada ja to ne mogu uradit Jeli. (*Odlazi.*)

KATA (*vraća Tenu do stola*): De poslušaj me prvo. Ne moraš ako neš, niko te ne sili. Sidi da ti još nješt kažem...Znam ja da tvoj dado i mama puno rade, da ti skupe za miraz. Niste sirotinja, al i nemate baš prev'še. Zato poslušaj šta ti velim. Ako mi pomogneš dat ću ti tolko para da se mož udat za koga oš, da se jadni roditelji ne ubijaju od posla. A kad to napraviš, Stipa će zaboravit Jelicu i može bit tvoj.

TENA (*ustaje*): Ne mogu ja to, ne mogu! (*Skriva lice u ruke.*)

KATA (*grli Tenu*): Neka, dite, neka, samo ti razmisli. Nemoj da Jelica sazna o ovom, a pogotovo Iva, ubio bi me.

TENA: Neće kumo niko, obećajem, samo me nemojte silit...

KATA (*osluškuje*): Neko dolazi. Ajd sad pamet u glavu. (*U sobu ulazi Jelica, pritrči Teni, ljubi ju.*)

JELICA: Teno, stigla si. Kako ti se radujem. Sidi malo. (*Pogleda u Tenu.*) Jojj šta ti je, ko da si plakala. Mamo, šta se dogodilo?

TENA: Ništa Jelice, ništa. Cili dan nješt radim, trčem, pa me zabolila glava. Ne brini. (*Ulazi Iva, nasmijan, vedar.*)

IVA (*gleda u raspelo, krsti se*): Hvaljen Isus svima. Vidi ti naše Tene, opet nam došla u goste, na večeru, baš lipo.

7.

TENA: Ma nisam došla u goste na večeru, došla po Jelicu. Prid crkvom igra kolo, pa velim da odemo i nas dvi. Šta kažete? Jel može ?

IVA: Lipo, lipo, nema šta. Veliš kolo igra, igranka.

KATA: Jelica ne može, ima posla u kući. Treba sve poradit, pa onda ako uvati vrimena...Kako kolo, igranka.

IVA: De, Kato, neka tako divanit. Nek cure idu, nek se zabave. Jesi zaboravila kako sam u kolu i ja tebe upozno. Prije dvajst godina, a ko da je bilo juče.

KATA (*ljuta*): Baš sam se usrećila...

IVA: Slušajte, cure. Prvo večera, pa onda kolo, jel jasno?

TENA: Fala, čika Iva, Bog će vas nagradit. (*Govori Jelici.*) Ja sad moram ić' odnit mliko, a ti se spremi iza večere pa dođi. Zbogom svima. (*Odlazi.*)

KATA (*govori Stipi*): Šta sam ja vod, ništ' me se ne pita, ajd da večeramo. (*Sjedaju, mole se prije večere.*)

IVA: Dragi Bože, hvala ti na darovima koje nam daješ, na dobroti, milosti koju nam pružaš. Amen. (*Jelica malo jede, ustane i ode se spremati.*)

KATA (*govori Ivi*): Zašto ju puštaš u selo? Ne vidiš šta se dešava. Oš da se upropasti...? (*Jelica brzo ulazi u sobu.*)

JELICA: Dado, mamu, odo ja prid crkvu, neću bit dugo...Zbogom. (*Istrči.*)

IVA: Zbogom, dite. (*Kata sprema večeru, Iva sjedi.*)

KATA: Samo nek ide, nek ide...a naj siromak vreba.

IVA: Šta je tebi, Kato? Šta to govoriš? !Daj, smiri se.

KATA (*ljuta*): Da se smirim?! Dok nam se naj beskućnik Stipa vrze oko ćeri. Kaki si to otac?! Umisto da to zabraniš, ti ju puštaš nek ide. Nek se uvati siromaka koji oće da nam sve rastepe, da nas upropasti.

8.

IVA: Nemoj tako divanit, Kato. Neka nam navlačit nesriću u kuću. Momak ni loš. Dobar, vridan, japaran, može puno radit, iz poštene kuće. Za to što su taki siromasi, ni on kriv. Nemaju zemlje, bore se, pate, a to ne znači da ne valjaju.

KATA: Ne valjaju...golje, jasnici. Oni da budu ravni nama, najbogatijima, gazdama.

IVA: Kato, ne činiš dobro prid Bogom, huliš na njega. Jesi zaboravila iz kake sam te kuće izbavio, odakle si došla. Bili ste najveća sirotinja, za kruv niste imali. Al ja na to nisam gledao, sve sam vas pomogao. Naranio. Od tebe sam napravio bogatu ženu, a ti si sve to zaboravila, zaboravila si dobrotu, milost

Božju. Osilila si se, postala ohola, oš sve prodat i otić u grad, bit gospođa.... zaboravljaš da si rođena na selu, seljanka, i tu ti je misto.

KATA: Nisam ja seljanka, to ti zaboravi. Ja sam gazdinica i da ni tebe, već bi bila u gradu. Ajde Iva da sve prodamo, odemo u grad, malo proživimo, vidimo svita, nađemo Jelici dobru priliku, nek se spasi.

IVA: Već sam ti reko, ne diraj mi dite, dok sam živ odavle ne idemo. Ne znaš ti šta je grad. Propast. Ni to za seljaka.

KATA (*ljuta*): Iva, zapamti, dok sam živa neću dopustit da Jelica bude s nim goljom, bezkućnikom. Ostavi me na miru, odo spavat. (*Izlazi.*)

IVA (*govori za njom*): Kato, šuti, ne zazivaj vruga, nesriću, smiri se. (*Izlazi za Katom, zastaje kraj raspela, krsti se.*) Oprosti joj dragi Bože (*Izlazi, u daljini sviraju tambure.*)

(*Polumrak, ulazi Jelica nasmijana, vesela, puna zanosna. Naslanja se na zid kraj vrata, pritišće rukom usne uzdiše. U rukama drži ceduljicu koju pritišće na grudi i u zanosu šapuće Stipino ime. Netko kuca na prozor ona pritrčava, otvara ga.*)

JELICA: Stipa, biži, čut će mama...nemoj Stipa...joj!!! (*Naginje se kroz prozor i kao da nekoga ljubi, ispravlja se.*) Biži, Stipa, biži, ako dođe mama izgorili smo... Zbogom! (*Šalje nekom poljubac, a zatim pali lampu petrolejku, gleda raspelo i prekrsti se.*)

9.

JELICA: Bože moj, kako sam sritna. Hvala ti. (*Okreće se oko sebe po sobi, pleše.*) Voli me, voli me, voliiii... Jojjjj, još me peku usne od poljupca, Stipa moj!!!. (*Sva u zanosu poljupca pjeva: Na te mislim kada zora sviće, na te...*)

JELICA: Tako mi je lipo, čini mi se da bi mogla odletit na misec, da mu svitlim, da ga gledam kako spava, da ga milujem... evo, do mi je i cedulju, da pročitam kad dođem kući (*prilazi lampi, čita*): Draga moja Jelice, jedina, najdraža ljubavi. (*Pritišće cedulju na prsa i drži.*) Ne mogu ti opisat kolko te volim, ti si smiso mog života, svrha, potreba.... daješ mi radost, svitlo, nadu. Znam da sam siromašan i da me tvoja mama ne voli, jedina moja, ne znaju da sam ja najbogatiji na svitu jer imam tebe, i tvoju ljubav.... Najmilija moja, kunem ti se Bogom, usrećit ću te kad postaneš moja, voliću te dok sam živ.

JELICA (*ljubi cedulju*): Stipa moj jedini, kako te volim, živote moj. (*Pjeva*)... Bez tebe mi ne miriše cvijeće, bez tebe mi... (*Odlazi i sjeda za stol, stavlja cedulju pred sebe, govori.*)... Stani zoro, ne daj noći zori, da svane, da mi ne pokvari sriću, tako ga volim... (*Šapuće.*) Stipa, Stipa moj jedini... (*Sklapa oči, pada u san.*)

(*Jutro, svanulo je, Jelica spava za stolom, ulazi Kata.*)

KATA: Ma vidi ti nje, linčine, zar se spava do sada i to za stolom. Sram te bilo, dangubo.

JELICA (*Skače i brzo uzima cedulju sa stola, skriva ju u ruci*): Nemoj se mamo ljutit, malo sam se umorila u kolu, sila i zaspala, evo sad ću sve poradit na brzinu.

KATA: Ajde, izlazi prigledat marvu, linčino. (*Izlazi napolje i govori sama sebi.*) Sve moram sama, nikake pomoći od nje... (*Viče izvana*) Ajde, brže!

JELICA: Za malo da mi uvati cedulju, moram ju negdi sakrit. (*Skriva cedulju ispod police sa stvarima*)...Evo me, mamo, dolazim. (*Izlazi.*)

GLAZBA

(*U sobu ulazi Iva*)

IVA: Kato, Katooo. (*Ulazi Kata*). Jesi ti zaboravila da moram jutros ić na vašar.... di su stvari ?

KATA: Nisam zaboravila , a stvari sam metila kola.

10.

IVA (*otvara prozor, viče*): Đukaaa. Upregni u kola Zeku i Zelenka, nemoj slučajno da mi diraš Vranca, ni on za kola, prelip je za to. Uhhh kako je lip, divlji, neobuzdan... (*Čuje se njiska konja.*)

KATA: Samo misliš na konje, oni su ti najvažniji, a ne misliš na mene i šta bi ja tila.... sidi, oš fruštukat?

IVA: Neću, Kato, žurim, da se vratim prije noći...poješću nješta u birtiji. (*Ulazi Jelica.*)

JELICA: Dado, zar već ideš...tako bi rado i ja pošla s tobom.

IVA: Neka, ıćeš drugi put. Pomozi mami oko kuće...I nemoj slučajno da uzimaš Vranca, da jašiš...reko sam ti...divlji je, neobuzdan, nemož s njim gospodarit. (*Izlazi.*)

JELICA: Neću, dado, ne brini. (*Pritrči i ljubi oca.*) Zbogom, kupi mi nješta...

IVA: Zbogom, eto me prije mraka.

KATA: Zbogom Iva, čuvaj pare...

JELICA: Ispratit ću dadu...(*Odlaze, čuju se kola, Kata nešto traži po stvarima.*)

KATA: Ma, di sam metila taj recept od kolača...negdi ga zaturila.... evo ga.... (*Drži cedulju u ruci.*).... nije to...jojijjjj, pa šta je vo majko moja? (*Čita.*) Draga moja Jelice, jedina, najdraža ljubavi.... (*Galami*). Joj meni nesritnoj , šta sam doživila...dočekala... (*U sobu ulazi Jelica.*)

JELICA(*uplašeno*): Šta je bilo, mamo, zašto vrištiš ?

KATA (*ljuta*): Zašto vrištim? Bolje da sam zmiju rodila, da sam se oma priokrenula, da me nema! (*Gura Jelici cedulju pod nos, vrišti.*) Šta je vo, šta...Spetljala si se s nim siromakom, goljom...eto zašto vrištim. Zašto!? (*Drma Jelicu za ramena.*)

JELICA: Nemoj, mamo, molim te. Sve ću ti kast, objasnit... nemoj galamit

KATA (*sjeda za stol, plače*): Kako si mi mogla to napraviti?

11.

JELICA: Mamo moja jedina. Zašto me napadaš? Kinjiš. Ko da nisi bila mlada, volila dadu... Zašto si protivu Stipe? Kad me on voli, obožava... A i ja njeg...Siromašan je, pa šta onda? Ne znači da je loš...A dobar je, vridan...Sve bi do za mene... Pošten... Oće da me uzme, da budem njegova...

KATA (*skoči i vrišti, ide prema Jelici*): Nikad! Nikad! Zapamti (*Unosi joj se u lice.*) Dok sam živa on neće prić vaj prag! Nikad!!! Nikad!!!

JELICA (*plače*): Nemoj mamo tako divanit, nemoj molim te! Ja ga ne mogu ostavit, zaboravit... Volim ga... Volim i tebe i dadu... Nemoj me razapinjat, molim te... Ako me ne pustiš ja ću pobić.

KATA (*poludila*): Neću! Neću te pustit! Nikad...nikad... nikad...(Udara Jelicu.)

JELICA (*pada dolje, plače*): Mamo moja, nemoj... Molim te! (*Diže se i bježi napolje.*)

KATA (*Sjeda za stol, lupa histerično*): Nikad, nikad, nikad. (*Izvana se čuje divlja njiska konja, galama, vrisak... Kata brzo ustane i otvori prozor. Njiska konja, ponovno vrisak.*)

KATA (*u strahu*): Bože moj, ubiće me Iva. (*Istrčava van.*)

(*Soba, polumrak, ulazi Kata i pali petrolejku, stavlja večeru, izvana se čuje konjska zaprega, prilazi prozoru*)

(*U sobu ulazi Iva, umoran, zastaje na vratima*)

KATA: Iva...kako joj je??

(*Iva šuti, gleda u Katu zatim pogled skreće na drugu stranu, tišina. Iva skida šešir, spušta se na koljena i klečeći hoda prema raspelu. Kata se prikrsti i sjeda za stol, gleda u Ivu.)*

IVA (*moli*): Dragi, milostivi Bože. Ti koji si svemoguć, kojem sam do sebe, kojeg ljubim, poštivam... Molim Te... Preklinjem... Budi uz mene sad kad si mi najpotrebniji, pomoz... Ako treba kažnjavaj mene, al nju mi ne diraj... Molim Te, dragi Bože. (*Ustaje, ide prema stolu.*)

12.

KATA: Sidi, Iva, kazuj...kako je ?

IVA: Aaa, kako je?! Mož mislit! Skoro misec dana kako je u Zagrebu, a još ne oda, ne može na noge. Sutra će joj još nješt radit pa ako uspije bit će dobro, ako ne....

KATA: Iva, ajd malo večeraj.

IVA: Pusti me, Kato. Nisam gladan, ni mi do jela. (*Gleda u Katu.*) Samo mi ni jasno... Šta je radila kod Vranca kad sam reko da mu ne prilazi, šta ju to natiralo da ga zajaši? Kad ju pitam, šuti, neće da kaže... Znaš li ti o tom nješta? Da nemaš ti u tom svoje prste?

KATA (*sva u strahu*): Joj Iva, kako bi ja tu nješta, pa dite mi je...

IVA (*ustaje, gleda u Katu*): Pa šta onda misliš, zašto se to dogodilo? (*Prilazi joj.*) Bolje da mi kažeš...

KATA (*u strahu*): Iva, Iva, kako sam čula u selu, sve je to zbog nog Stipe...

IVA (*trgne se*): Zbog Stipe! Kako to misliš, deder govori.

KATA: Pa, kažu da ju je ostavio, izdo. (*Gleda Ivu.*) A ti mu virovo, podržavo.

IVA (*sjeda na stolicu*): Jao meni! Stipa, Stipa! Zapamtit ćeš ti mene. Kato, spremi stvari, sutra ću ranom zorom za Zagreb i ne vraćam se bez diteta.

KATA: Odo oma, ajd i ti pa odmori...(*Izlazi.*)

IVA: Idi, Kato, saću i ja. (*Ustaje gasi lampu, odlazi prid raspelo, klekne, moli se, tako ga zatiče zora.*)

KATA (*Ulazi u sobu i ugleda Ivu*): Iva, pa ti nisi spavo, cilu si noć proveo moleć se.

IVA (*ustaje, prikrsti se*): Neka, ništ ne brini, ajmo donit stvari u kola, da mogu poć. (*Izlaze napolje, čuju se konji, odlazak kola, Kata ulazi u sobu.*)

13.

KATA (*sprema stol*): Aaa, valjda će sve bit dobro, mlada je. Za malo da nastradam od Ive... Valjda mu neće reć... Moram nješta smislit... (*U sobu ulazi Tena.*)

TENA: Faljen Isus, kumo.

KATA (*iznenađeno*): O, Teno, dolaziš u pravom trenutku... Baš nješta mislim na tebe, uđi, sidi.

TENA: Došla da se raspitam kako je Jelica, je l' bolje ?

KATA: Valjda će bit, nadam se... Nego, reci mi šta priča Stipa, je l' zaboravio Jelicu, dok je u bolnici?

TENA: Joj, kumo, kaki zaboravio. Još ju više voli, i kaže da će ju zaprosit, čim dođe kući, njemu je svejedno kaka će bit.

KATA (*ljutito*): Nikad, nikad! Uhh! (*Odlazi do stvari i vadi novce.*) Evo ti, Teno, pare, bogatstvo... Al moraš mi pomoć... Je l' ti jasno?

TENA: Nemojte, kumo, kako ću ja to...

KATA: Šuti, poslušaj. Moraš spast Jelicu nog siromaka, ti si joj druga... Ako voliš Stipu, napravi, imaćeš pare pa će bit tvoj... Šta oš bolje?

TENA: Kumo moja....

KATA: Teno, napravi kako ti velim, jer ako kažem Jelici da voliš Stipu, ona ti to neće nikad zaboravit. Zato pamet u glavu, paš imat momka, i pare za miraz.

TENA: Teško mi je, al opet, ako vi tako kažete....

KATA: Tako je, Teno... Kad dođe Jelica kući moraš pazit na cedulje koje joj Stipa šalje... Svaku da meni daš, je l' jasno ?

TENA: Dobro, kumo. Moram sad poč, čekaju me kod kuće, zbogom! (*Istrči napolje.*)

KATA: Zbogom...Ajd, nek sam i to sredila... (*Izlazi napolje.*)

(*Mrak.*)

14.

(*Kasno jutro, u sobu ulazi Kata i zijeva, vani se čuju konji, kokoške, sluge...*)

KATA (*proteže se*): Kako je lipo dugo spavat, baš sam se odmorila, a kad dođe naj moj Iva, jope sve iznova.... (*Trgne se uplašeno.*) Jojjj meni jadnoj, zaboravila da oni danas dolaze, uspavala se...brzo...(Otvara prozor i više.) Đuka, Đukaaa, dolazi vamo, brže! Poručio Iva da oma upregneš konje u kola, i trk prid vlak... Danas dolaze kući. Đuka, sačekaj, još je kazo da upregneš Vranca i Zelenka... Da, da, Vranca, znaš da ga Jelica voli najviše... Uzmi jastuke, brže, brže... I asure... Joj, te sluge, ništ ne valjaju. Majko moja, baš kasnim, a moram i u dućan. (*Izlazi.*)

GLAZBA

(*Sumrak, za stolom sjedi Kata, radi ručni rad, ulazi Tena*)

TENA: Dobro veće kumo, jeste l' sami ?

KATA (*osvrće se*): Teno, ti si?Ajd, ulazi, brzo. Šta ima novo?

TENA: Stipa poslo Jelici cedulju, evo je tu. (*Vadi iz pojasa.*)

KATA: Daj vamo, brzo, da kogod ne uđe. (*Daje joj novce.*) Evo ti pare.

TENA: Kumo, kako je Jelica, kad ću ju vidit ?

KATA: Saće doć' Jelica, idi u pojatu i čekaj, uđi malo kasnije pa joj kaži da Stipa ne pita za nju... Jesi zapamtila? (*Tena izlazi, a Kata sjeda za stol i čita cedulju.*) „Draga moja Jelo, živote moj. Mislio sam da ću svisnit kad se no dogodilo s Vrancem, al fala Bogu, živa si... Nemoj brinit, ja te volim i više neg prije, uzeću te kaka god da jesi, jer brez tebe više ne mogu, ti si mi sve, ljubavi moja... Šaljem ti cedulje po Teni, Bog joj do sriću, kad je taka dobra... Voli te uvijek tvoj Stipa. “

KATA (*podrugljivo*): Ha, kako da ne... Načekaćeš se!

(*Ulazi Jelica, na štakama, jedva hoda, vuče noge, bolesna. Kata brzo sprema cedulju.*)

15.

JELICA: Faljen Isus, mammo... Jes l' vridna?

KATA (*ustaje, ide prema njoj*): Navike dite moje... Ajd malo sidi kod mene, da šlingamo. (*Sjede, Jelica gleda Katu.*)

JELICA: Mammo, nješta bi te pitala.

KATA: A šta to?

JELICA: Već sam dvi nedilje kod kuće, a ni mi došla Tena, da se štagod ne ljuti?

KATA: Ne ljuti se, sigurno, znaš da beru kukuruz, ko i tvoj dado... Puno posla pa ne stigne, doće... Ništ' ne brini. (*Ustaje i ide do prozora.*) Evo Tene, dolazi. (*Ide prema vratima, otvara ih.*) Teno, uđi, čekamo te.

TENA (*na vratima*): Jelice! (*Ide prema njoj, ljubi ju.*)

JELICA (*radosna*): Teno drugo, sidi, sidi da divanimo...

KATA: Čini mi se da je došo Iva s njive, idem prid njeg, a vi se izdivanite... Teno, pripazi na Jelicu. (*Odlazi.*)

TENA: Drugo moja, kako si? Je l' te boli? Nisam mogla prije doć, beremo kukuruz sami, nema mobe...

JELICA: Neka Teno, nek si mi ti došla. Ne boli me ništ, jedino kažu da ću ostat vaka... Kljakava, za cili život.

TENA: Nemoj tako divanit, Jelo, daće Bog da ozdraviš...

JELICA: Ništ mi ni strašno samo ako me on voli... Reci Teno, kako je on? Nosiš li mi cedulju od njega? Daj, obraduj me... Nikako mi se ne javlja...*(Hvata Tenu za ruku.)*

TENA *(okreće se prema njoj)*: Jelice, drugo moja, *(briše suze)* moram ti priznat, reć... Nemoj mi zamirit *(tog trenutka na vratima se pojavi Kata i gleda u Tenu, ona se zbuni)*. On, on ne pita za tebe. *(Kata odlazi nasmiješena.)*

JELICA *(stavlja ruku na usta)*: Stipa, jedini moj... Valjda me ne zaboravlja... Teno moja, kaka sam prokleta, Bog me kažnjava... Ako ga vidiš kaži mu da ga volim, ovaka, kljakava...*(Briše suze.)*. Neko ide, nemoj ništ govorit *(ulazi Iva.)*

16.

TENA: Faljen Isus, čika Iva.

IVA: Dragaa moja Teno, nek si došla, Jelica već pitala za tebe, ajd sidi paš štogod pojest s nama... Kato, daj večeru.

TENA: Fala, čika Iva, već sam se zadržala dugo, moji se sigurno vratili s njive... Idem. *(ljubi Jelicu.)* Zbogom.

IVA: Zbogom, dite... Kato isprati Tenu, a ja odo do kola, prije večere. *(Odlaze.)*

JELICA *(sjedi)*: Kako sam bila sritna s njim, još me peku poljupci... A sad kao da me zaboravlja... Nemoj Stipa, nemoj ljubavi...*(pjeva.)* Hladan vjetar poljem piri... *(Na vratima se pojavljuje Iva, lagano prilazi.)*

IVA. Jelice, Jelo...

JELICA *(ustaje i grli Ivu, plače)*: Dado moj dragi, šta sam Bogu skrivila da me kažnjava...sve bi podnila, bolest, nesriću, samo da me on ne zaboravlja...*(Iva briše suze da ona ne vidi.)*

IVA: Nemoj plakat dite, možda te ne zaboravlja, možda ni sve crno ko što izgleda... Ajd štogod pojdi, pa idi odmori, jutro je pametnije od noći.

JELICA: Neću večerat, odo spavat... Laku noć, dado.

IVA: Čekaj dite, dado će tebe odnit, biće ti lakše. (*Uzima ju i nosi na spavanje.*)
(*U sobu ulazi Kata, nosi jelo i rakiju, za njom ulazi Iva.*)

IVA (*sipa rakiju*): Tako je nesritna, zbog Stipe, kako joj je teško... Slušaj me Kato... Da više nikad niste spomenili njegovo ime u voj kući... Je l' to jasno... Nikad! (*Pije.*)

KATA: Dobro, Iva, kad ti kažeš, šta možemo drugo... Al ne zaboravi da si ga ti odobravo, priko mene... Siti se samo.

IVA: Jesam, i opet bi... Zbog diteta... Ajd, ostavi me na miru.

KATA: A zašto više ne ideš nediljom u crkvu, ne moliš se? Pošo si da piješ tu rakiju. Zašto?

IVA: Jesam ti reko da me ostaviš na miru... Odlazi. Idi na spavanje.

17.

KATA: Da znaš da 'oću... A ti nemoj dugo. (*Odlazi.*)
(*Iva uzme flašu i krene za njom, onda zastane ispred raspela.*)

IVA (*govori raspelu*): Šta je? Šta me gledaš? Je l' se i tebi ne sviđa što pijem? Reci! Ajde, reci nješta... Ne sviđa ti se što ne idem u crkvu... (*pije iz flaše.*) Nju si mi uzo! Ubogaljio... Zašto, zašto... (*Iva pijan, u sobu utrčava Kata.*)

KATA: Iva, Iva, nesrićo! Zar ne čuješ, neko lupa pa kapiji. (*Odlazi, gleda kroz prozor.*)

IVA (*odlazi kroz vrata u avliju, govori*): Ko je? Šta lupaš!

KATA (*gleda kroz prozor, kada vidi tko je brzo se skriva, krikne*): Stipa!

IVA (*vidi se kroz prozor*): Šta je Stipa, šta oš? Zar nisi dosta zla nanio voj kući? Jelici. Odlazi! Gubi se. Da mi nikad nisi zakoračio u kuću. Sram te bilo. Podlac, bezobraznik. Kamo puste sriće da nikad nisam ni čuo za tebe i tvoju sojtu. Gubi se! Gubi!

KATA (*viče kroz prozor*): Odlazi goljo. Sirotinjo!

IVA (*ulazi u sobu, gleda raspelo*): Valjda nisam pogrišio.

KATA (*veselo prilazi Ivi*): Ma kaki pogrišio. Tako se postavlja otac, gazda. E nek si mu kazo, nek... Ajmo sad na spavanje. (*Odlaze.*)

(MRAK, GLAZBA)

(Na stolu Božićno žito i svijeća, u sobu ulazi Kata, nosi suđe za večeru, sve stavlja po stolu.)

KATA: Iva... Ivaaaa...

IVA (ulazi mrzovoljan): Šta je? Šta galamiš?

KATA: Ne galamim, samo te zovem. Ajd, donesi drva u peć, nek bude toplo na Badnjak.

IVA: Evo oma... Idem. (Izlazi.)

(U sobu ulazi Tena, pogledava oko sebe, oprezna.)

TENA: Faljen Isus, kumo... Čestitam vam Badnjak. Jeste l' sami? Di su ostali?

KATA: Fala, Teno! Uđi...Tu su i ostali, Iva ošo po drva za peć, a Jelica je u sobi... (povjerljivo)... Je l' imaš poruku ?

18.

TENA: Imam, evo je. (Vadi ceduljicu iz pojasa i daje Kati.)

KATA (oprezno): Evo ti pare. Danas joj reci da i dalje ne pita za nju i da je izgleda našo drugu. Jesi l' razumila?

TENA (brzo sprema pare): Jesam, kumo.

(U sobu ulazi Iva, nosi drva i stavlja u peć.)

TENA: Čika Iva, sretan Badnjak.

IVA: I tebi, Teno... Da se udaš do idućeg. (Ljubi ju u čelo.)

(Na vratima se pojavljuje Jelica, na štakama.)

JELICA (nasmijana): Teno, Teno moja draga, dođi da te zagrlim, jedina drugo. (Pozdravljaju se). Ajd', ručaj s nama. Sidi.

TENA: Jojjj, ne bi drugo. Samo sam svratila da čestitam Badnjak. Ode u dućan kupit mami šećer, pa ću svratit u povratku.

KATA: Teno, kuda ćeš?

TENA: Ne brinite, kumo, dolazim malo kasnije. Zbogom.

KATA: Ajd, sidite da ručamo, doće ona kasnije. (*Sjede, mole se, Iva ne*). Očenaš koji jesi... (*Na kraju pogleda u Ivu.*) Iva, i ti bi se mogo pomolit, red je (*Uzima jelo sebi i Jelici*).

IVA: Ostavi me na miru, samo se ti moli. (*Sipa rakiju.*)

KATA: Šta će ti rakija, ajd, jedi malo.

IVA (*ljutito*): Ostavi me na miru, kad ti kažem, ne staj mi na muku.

JELICA (*blago*): Uzmi malo, dado. Mama je u pravu, nemoj da si gladan.

IVA (*blago*): Srićo moja, jedino moje. Ne brini, ni dado gladan.

JELICA: Kako da ne brinem. Pa ti i mama ste mi sve na vom svitu.

IVA (*pomirljivo*): Dobro, de, uzeću malo. (*Uzima si hranu.*)

KATA: Iva, poslušaj me... Ajd se pomoli prije.

IVA (*ljutito se diže od stola*): Opet ti. Dokle ću ti govorit. Ostavi me na miru.

19.

KATA: Kako da te ostavim kad napuštaš Boga.

IVA (*galami*): Napuštam ga. Pa šta? I on je mene napustio. Jesam to zaslužio? Jel va kuća to zaslužila? Virovo sam mu, volio ga. A šta sam dobio? Šta? Šta? Od svih, da se to njoj dogodi. Najboljoj, najlipšoj, najpoštenijoj. A vidi je sad... Nesritna, vene ko cvit. Di je ta rakija? Di? (*Uzima rakiju, izlazi napolje, okreće se Kati.*) Zapamti! Da mi više nisi to spomenila. Nikad! (*Nakon Ivina odlaska, kratka neugodna tišina-*)

JELICA (*tiho*): Mamo, zar me dado više na voli? Zašto ne ide nediljom u crkvu?

KATA: Ma voli te, dite. Puno. Najviše. Nikog on ne voli ko tebe. Samo, ne može da prihvati to što ti se dogodilo. Tu prokletu nesriću... Ko da nas neko prokleo. Kad si no bila u bolnici, ni imo mira. Bio ko lud. Stalno zazivo Boga, molio da ozdraviš, nado se... A onda, kad su kazali da neš ozdravit, da neš moć

na noge, u njemu se nješta polomilo, puklo. Povuko se u sebe, malo divani, i Bože mi prosti, ko da traži lika u rakiji.

JELICA: A zašto se ne moli više? Zašto nediljom ne ide u crkvu?

KATA: E, dite moje drago. Teško je to razumit. Tvoj dado izgleda grubo, bezobrazno, al tako on sakriva pravo lice, sakriva dušu. A njegova je duša Slavonska, velika, meka topla... Al žestoka. Ti si mu sve na vom svitu, kći jedinica, s tobom se ponosi, dići...onda, kad je nješta čuo, u selu, došo kući... Mislila sam, pukni će mu srce od jada... Od onda gubi viru u ljude, Boga... Zato se više ne moli.

JELICA: (*uplašeno*) Mamo moja... Šta je čuo? Je l' o Stipi?

KATA: Kad pitaš, moram ti kast... To je ... najstrašnije... Čuo je u selu da te Stipa izbjegava... Da je našo drugu.

JELICA (*skriva lice u ruke*): Pridosićala sam to, jesam, čim mi se ne javlja tako dugo.

KATA (*brižno*): A lipo je mama divanila, ostavi se tog Stipe.

JELICA (*diže glavu*): Jesi mamo, jesi, al, kad već divanimo o njemu...(Gleda sjetno u daljinu.) Ne mogu ga zaboravit, izbacit iz srca...iz sebe. Uvik mi je na pameti.

20.

U mislima... Kaku god nepravdu da mi je učinio, ja mu opraštam... Iz srca, koje pripada samo njemu... Kako da ga osuđujem, proklinjem? Zašto? Što me neće vaku....

KATA: Valjda je dragi Bog tako tio, moramo to privatit.
(*Ulazi Iva polupijan.*)

IVA: Šta vas dvi divanite? Mora da me ogovarate.

KATA: De Iva, ne pričaj, kako ogovaranje. Spominjemo Stipu.

IVA (*galami na Katu*): Ne spominji mi njegovo ime. Nikad više... Jesam ti to kazo?!

JELICA: Dado, ni mama ništ kriva. Ja sam pitala za njeg. Neka bit ljut na nju.

IVA (*pomirljivo*): Ma ni dado ljut. Kad mi spomene nog bezobraznika... Udari mi krv u glavu, oću da poludim, a onda mi još ona stane kvocat... Šta se ne moliš, šta se ne moliš... Eto, neću da se molim i gotovo... A ti se moli ako oš... Ja ti ne branim. Ajd, molim te, spremaj se, idi na polnoćku, a ja odo u sobu. (*Izlaze.*)

(*Jelica sjedi za stolom, čuju se tambure, u sobu ulazi Tena i tamburaši.*)

TAMBURAŠI: Sretan Badnjak, gazdinice, da ste živi i zdravi... Šta da vam sviramo?

JELICA: Nemojte, molim vas, nije mi do sviranja, veselja.

TAMBURAŠI: Morate gazdinice... Taki je red. Da nas darivate na Badnjak. (*Jelica nešto govori sviraču. Tena stoji sa strane, gleda, tamburaši sviraju, Jelica pjeva.*)

Jesenje lišće već opalo je...

(*U jednom trenutku pjesme Tena počinje plakati, tamburaši staju. Tena trči napolje.*)

TENA (*kroz plač*): Jelice, ne mogu više... Ne mogu više. (*Istrči napolje.*)

21.

JELICA (*šepa za njom*): Teno, Teno...! (*Izlazi za njom, tamburaši stoje.*)
(*U sobu ulazi polupijan Iva.*)

TAMBURAŠI: Sretan Badnjak, gazda Iva.

IVA: A, vi ste momci...koje dobro?

TAMBURAŠI: Običaj je da se čestita, daruje... Ajde jednu pjesmu.

IVA (*počinje pjevati*): Jesen prođe, evo zima je... (*U pola pjesme Iva ih prekida i daje im šaku punu novca.*)

TAMBURAŠI: Nemojte, gazda Iva... Previše je.

IVA: Neka, samo uzmi... Ima kod Ive svega... Samo nema sreće... Na, evo još... (*Daje im, u sobu ulazi Kata i kada vidi da Iva daje pare počinje galamit.*)

KATA: Dosta je bilo, dosta... Napolje, napolje! (*Tamburaši izlaze, ona govori Ivi.*) Sram te bilo, bacaš pare na te svirce, pijanduro. Oš nas raskućit.

IVA: Prikini, Kato! (*razočarano.*) Nije srića u parama... Šta će ti sve pare svita kad joj ne mož vratit zdravlje...ljubav, sriću...

(*Čuje se lupanje po prozoru. Iva otvara.*)

IVA: Kojim ti dobrom. Uđi u kuću. Dobro, onda ću ja izać. (*Izlazi napolje, Kata čisti sobu.*)

(*Iva se vraća, stoji na vratima.*)

KATA (*gleda u Ivu*): Iva, ko je bio? (*Iva stoji, šuti*)... Je l' čuješ, ko je bio? Govori!

IVA: Đura.

KATA: Koji Đura?

(*Iva tetura prema njoj, na vratima se pojavi Jelica, stoji i gleda.*)

IVA: Tenin otac (*pruža prema Kati šaku punu novca.*) Vraća ti pare kojima si kupila ditetu nesriću... Svom ditetu... Prokleta da si... Treba te ubit. (*Diže šaku da ju udari, pušta šaku.*) Proklet da sam i ja kad ne mogu na te ni ruku podić... Šta si učinila... A ja ti povirovo... Osudio nakog momka... Mom ditetu nanio bol,

22.

nepravdu... (*Trpa joj novce u usta, glavu, viče.*) Evo ti pare, najdi se... Nažderi na... Prokleta bila!

KATA (*pada, plače*): Nemoj Iva, nemoj... Oprosti mi... Oprosti. (*Kleči prid njim.*)

IVA (*plače*): Gubi mi se s očiju... Gubi... Da te nikad više ne vidim. (*Gurne ju, ona se ustaje, trči napolje, zastane pored Jelice, ona okreće glavu od nje.*)

IVA (*gleda raspelo*): Zašto si to dozvolio... Zašto? (*Ide na drugu stranu, gleda u nebo.*) Sve si zno i pustio... Virovo sam u Tebe, volio te, poštivo... Išo u crkvu, pomago kog sam stigo... I šta sam dobio? Šta? Samo nesriću... Nju si mi uzo... Ubogaljio... Zašto nju kažnjavaš? Zašto? (*Nije mu dobro, naslanja se na*

stol, hvata za prsa.) Mene kažnjavaj ako treba...uzmi me...ubi... Al nju mi ne diraj... Molim te, Gospodine! (Pada na stol, stol pada, izvrće se. Iva kleči pored stola, teško diše)

IVA (*zove*): Jelice...

JELICA (*brzo polazi prema Ivi, pada, puzi*): Dado, dado!

IVA: Jelice...Jelice...

JELICA (*dopuzila do njega, plače*): Tu sam, dado...tu (grli Ivu).

IVA: Oprosti mi... oprosti (*prestaje disat.*)

JELICA (*grli ga i plače*): Dadoo, dado...

(*Svjetlo se gasi, mrak... U daljini se čuju tambure.*)

KRAJ

23.

I tako Iva umro baš na Badnjak. Nije bilo dugo, nekako odmah iza Uskrsa, jedne subote, ode i Jelica. Našli ju za stolom, k'o živa, otvorenih očiju, s osmjehom na licu. Kažu, vidila Ivu....Slučajno ili ne, umrla baš te subote kad se ženio Stipa. . za Tenu. Al',nije dugo trajalo. Stipa se propio, počeo da luta i jednog dana samo nestao. Gdje?Nikada se nije saznalo. A Kata?Ostala sama. Svi ju napustili. Jedne noći bila strašna oluja, grmilo, sijevalo, treslo se. Lisa, Zelenko i Vranac njištali, udarali, skakali,poludili.... u jutro ih više nije bilo. Kata prodavala imanje, da ode u grad, ispuni si želju... nikada se nitko nije

javio. Davala ispod cijene...nije prodala.
Onda je počela zaboravljat, nije znala tko je, što radi, gdje ide...odvezli ju u
bolnicu, više se nije vratila. Poželio sam vidjeti to imanje, gdje je bilo, al' mi
rekli: Nemoj, TAMO TUGA SPAVA, da se ne probudi. Ipak sam otišao. Sve
zaraslo u šikaru, šumu. Nema starog duda, pojila,đerma, ničega, samo tišina,
mir, i pola starog, srušenog zida, na kojem visi oronulo, drveno raspelo. Ono
isto. Kažu, ponekad kada dođe oluja, kada se sjenke prošlosti šunjaju kroz prste
mračnih, crnih krošnji, čuju se topot i njiska konja, dozivanje...to jašu Jelica i
Iva...traže mir. Onda se upali svijeća, ispod onog raspela, vjetar prestane
zavijati ,nastane tišina,gluha,nijema..... i kao da netko u bijelom hoda,jeca,
doziva....Kata....čeka Ivu da joj oprost....svijeća se ugasi,opet
tišina,mir...neka tuga spava.